

Vasárnapi Ujság 4-ik számához 1862.

lőlag mondta B-öthy e tárgyra vonatkozólag az 1740-ki országgyűlésen: hogy nem kell bevárni a találmányok tökéletes kivitelét, hanem magát az eszmét kell jutalmazni.

De Kliegl szedő- és osztó-gépe nem csupán eszme, hanem eredményt is képes felmutatni, és mégis szétrakva, szekrényekbe elzárva, 13 év óta eszi a rozsda a Muzeumban, anélkül, hogy alkotójuk azóta megérintette, vagy csak látta volna is!!

Lehetetlen, hogy hazánk lelkesei ily nagyszerű, a haza és emberiség

javára hasznos és pótolhatlan találmányt könnyelműen az enyészetnek enged-
nének át, és reméljük, hogy addig, míg nem késő, Kliegl Józsefet, szedő- és
osztó-gépei összeállítására és folytatására hivandják, vagy titkát a haza ja-
vára megszerzeni, el nem mulasztandják.

Tisztünk csupán a történetek száraz elmondása lévén, ezen ügyben a
felszólalást és kezdeményezést avatottabb és befolyásosb tollra bizzuk;
melyben, hála a magyarok Istenének! hiányt nem szenvedünk.

Szabó József, nyomdász.

T Á R H Á Z.

Hogyan élünk?

E hét története Kakas Mártontól.

Ki látott műkedvelői előadást?

Napjaink egészen hasonlítanak ahhoz, mikor már az előadás napján este öt és fél órakor a lámpásokat kezdik gyújtogatni, s a közönség gyülekezik a színház előtt.

A csoportok tanakodnak magukban: bemenjenek-e vagy ne? Érdemes-e a darab a belépti díjra? Némelyik már befizetett, az szeretné, ha másokat is bevonhatna, s magasztalja a játszó személyzetet. A darabról magáról nem tudni, „historiai“ tárgy-e, vagy pedig „modern?“ a francia iskolából való-e? vagy a németből? vagy az angolból? vagy tán épen eredeti? Azt sem sejteni, hogy vigjáték lesz-e, vagy tragoedia?

Azonban az előadás jótékony célra van rendezve; meg nem mondatott ugyan, hogy mire? annyit hirdetnek a színlapon, hogy a „legnagyobb szü-
kölködő“ felsegélésére; már most ebből találgassa, a kinek tetszik, a pesti nemzeti színházról van-e szó? vagy a helybeli égettekről, vagy a budget-
vizsgáló bizottmányról?

A buzgóbb hívők még is csak belépnek, kezdik kritizálni az elő-
függönyt.

A színpadon azalatt nagy mozgalom van. A színpalakat készítik, hogy az illúzió mentül nagyobb legyen. Fiatal embereknek öregg, öregeknek fiatallá kell magukat kifesteni: okos embernek jutott bolond szerep, ostobának a böles. A primadonna és a primo amorozo apprehendálnak egymásra s nem akarnak együtt játszani, a rendező kétségbeesve lőt fut, hogy kibékítse őket, a míg a függönyt fel kell huzni. A főinrikus egyiknek is sug valamit, másiknak is: a mitől azok még jobban duzzognak. A közreműködők lyukat fúrnak az előfüggönyön s onnan kandikálnak ki a közönségre: „Lesz e jó bevétel?“ — Sok az „ingyentapsos!“

Mikor már a sugónak menni kellene a házába, a darab nincsen sehol.

A statisteriát odahátul tanítják, hogy mikor kell a darabba közbe
kiáltani?

Minden ember fárad és ki van festve.

A publicum odalent kezd már türelmetlenkedni és dörömböz. Látni akar már a pénzeért valamit.

A pénztárnok vakarja a fejét; még a bevétel nem fedezi az előadás költségeit. Ráfizet a társaság. Várni kell a kezdéssel, míg a nagyobb uraságok megjönnek.

E közben kinn és benn mintha minden ember tüskén ülne.

Ez az érzés mostan általános.

Csak az az egy a vigasztalásunk, hogy akármilyen lesz is az elő-
adandó darab, a részvevők bizonyosan jól tudják a szerepeiket. . . .

Petőfi életrajza ügyében.

A „Szegedi Híradó“ jan. 15-i számában „egy irodalombarát“ melegen irt felszólítást bocsát közre Petőfi Sándor teljes életrajzának kiadása tárgyában, melyre köteletségünknek érezzük, néhány szóval válaszolni.

A felszólaló irodalombarát méltán fájjalja, hogy Petőfinek, a nemzet legnépszerűbb költőjének, mindeddig nem akadt életrajza. Elismeri, hogy Gyulai Pál hálaunkra tette magát érdemessé az eddig legrészletesebb vázlat által, melyet a költő életéből az „Uj Magyar Múzeum“ 1851. évi I. füzetében közölt. „Azonban — ugymond — nekünk Petőfi teljes, egész, kimerítő életrajzára van szükségünk; látni akarjuk lelki szemeink előtt, működését, fejlődését.“

„Még most — folytatja tovább — számos adat van egyeseknél följegyezve életéből. De ki biztosít róla, hogy ez adatok gondatlan kezelés, közöny, vagy imitt amott talán rosszakarat által is nem fognak elenyészni?“

„Még most sokan vannak, kik vele gyakrabban érintkezvén, életére vonatkozó megbecsülhetlen kincseket őriznek — emlékezetökből. De ki tudja, nem fogja-e az idők rohamja e még most élénk emlékeket a feledés fátyolával beborítani? És nem hordják-e ezek birtokosai is a halandóság magvát keblökben? Ha ezek kihálnak, velök számos adat a sirba száll; mert arra, hogy ez emlékeket följegyezzék, nem éreznek hajlamot magukban.“

„Néhány ügybarát részint hírlapokban, részint külön is közlötte ugyan Petőfi életére vonatkozó adatait; de hány van ezeken kívül, melyek még titokban lappanganak. vagy hagyomány gyanánt szájról szájra terjesztetnek! De épen azért, mert tudjuk, hogy az ily hagyományok ritkán ter-

jednek toldás és egyéni izlés szerinti kiszínezés nélkül: kívánatos, hogy most, midőn még a valót megkülönböztethetjük a képzelem szüleményétől, ez adatok összegyűjtessenek és megőriztessenek.“

Ezek elmondása után a czikkirő tovább megy s alólirt nevének megemlítésével azon egyént is kijelöli, kitől, ő az életrajz megírását, összeállítását várja.

Mindezekre rövid válaszom az, hogy nagyra becsülvén az ismeretlen felszólalónak bizalmi szavazatát — a felszólalás tárgyának fontosságát teljesen méltányolom s lelkemből pártolom. Petőfi életrajzi adatainak teljes összegyűjtése, s összeállítására nézve nekem régóta, határozott szándékaim vannak, melyek valóságát eddig száz meg száz körülmény akadályozá. Hiszen midőn 1859-ben Petőfi halála részleteit kezdtük e lapok utján puhatolni, ezt sajtóviszonyaink között, valódi concessionak kellett tekintenünk. Adat-gyűjteményem folyvást szaporodik s figyelemmel kísérek minden mozzanatot, mely tárgyamra nézve az irodalom terén fölmerül. A művet egyébiránt egyesült erővel akarnám létrehozni, s elhunyt költőnk volt közelebb barátainak ígéretét bírom, hogy a vállalathoz, ha idő s körülmények megérelik, egész erejükkel fognak hozzájárulni, különösen azok, kik azóta az irodalmi téren is nevet szereztek.

Az ügy nevében mondok tehát köszönetet a Szegedi Híradónak a véletlen interpellatióért. Reményilem, hogy ez is siettetni fogja az eszme megérlelését, s a nem könnyű feladat sikerülését mindinkább lehetségessé fogja tenni.

Addig is alkalmat veszek magamnak kijelenteni, hogy Petőfi életére vonatkozó bármely hiteles adatot köszönettel veszek s kérem is mindazokat, kik költőnkkel egykor bármely viszonyban állottak s kikeről nekem tudomásom nincs, hogy külön felhívással fölkeressem, különösen Petőfi iskolátsait, színészársait stb., hogy a reá vonatkozó élményeket, eseményeket, jellemző tényeket, vagy ha csak száraz életrajzi adatokat is, a mennyire lehet, hiteles forrásokból, adandó alkalommal a Vasárnapi Ujság szerkesztőjéhez beküldeni sziveskedjenek.

Pákh Albert.

A magyar Akademia palotájának ügye.

Az akadémiai palota-építés dolga, mint a „P. N.“ értesül, legközelebbi időben további előlépéseket tön. Miután az épület belső felosztása és külső architecturája a körülményekhez képest végleg megállítottak, most már azon részletes tervrajzok vannak munkában, melyek szerint az építés vezetése, mint halljuk, egyuttal lön szabályozva. Ehhez képest Stüler ur — ki Berlinbe már visszautazott — az építés folyamata alatt, a szükséghez képest évenként egyszer vagy kétszer meg fogja Pesten a munkákat tekinteni, s az igazgatósági bizottmányal és az építést vezető építész urakkal végezni fog a tovább szükségesekre nézve. Az építés vezetésére két itteni derék építészünk Szkalniczky Antal és Ybl Miklós urak bizattak meg. Szkalniczky urat, ki Berlinben hosszabb ideig folytatta tanulmányait és régiebb ismeretségben áll Stüler urral, ez utóbbi maga választotta ki e célra, s ennek folytán Stüler urtól a szükséges utasításokat és rajzokat Szkalniczky ur veendi, s az ő feladata leend, azokat végrehajtatni; illetőleg fel-és bővebben kidolgozni, mi végből Stülerrel szakadatlanul levelezési összeköttetésben álland. Ybl ur az igazgatósági bizottmány oldalán, mint technikai segéd fog működni azon különféle ügyleteknél, melyek a vállalkozók s mesteremberek megszerzése, kiválasztása, s a beépítendő anyagszerek minéműségére vonatkoznak, és a mindezek körüli felügyelést, s a költséges feletti ellenőrséget illetik. Mint végül halljuk, folyamatban vannak az előkészületek, hogy itteni vállalkozókkal az építési munkákra nézve alkudozásba lehessen ereszkedni, mi végből ezek nyilatkozatra lesznek felszólítandók.

Irodalom és művészet.

+ (Irodalmi újdonságok.) A „Magyar klasszikusok“ című vállalatból közelebb ismét négy kötet jelent meg. Ezzel a II-ik évfolyam be van fejezve, s egy uttal a III-ik évfolyamra nyitattik előfizetés, 10 kötetre 5 ftal. A megrendelések Heckenast Gusztáv kiadóhivatalába küldendők. Ugyancsak Heckenastnál közelebből a következő irodalmi újdonságok fognak megjelenni: b. Eötvös József „A karthausi“ című kitünő regénye, 5-ik kiadásban; ugyanannak „A nővérek“ című regénye, 2-ik kiadásban; a „Család élete,“ új regény b. Jósika Juliától; a „Magyar népregek“ újabb gyűjteménye Merényitől; a „Gyémant-kiadás“ két új kötete, Kölessey versei és Katona